

Emakasvatamise viisidest, uute emade andmisest, uutest ohtlikest haigustest, sülemlemise vältimisest. Videokülastus Soome mesilatesse

Kokkuvõte Uku Pihlaka ettekandest Hiiumaa mesinike praktilisel õppusel 31. mail 2008.a.,

Lektorileping PR-4-1.5-63

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Lühiülevaade käsitletud alateemadest

Miks on vaja mesilasemasid kasvatada?

Lihtsamad meetodid, mida saab iga mesinik ise kasutada

Noorel mesilasvaglal on omadus areneda emamesilaseks, kui teda esimestel kolmel elupäeval rikkalikult toidetakse. See annabki võimaluse emade nn kunstlikuks kasvatamiseks.

Lihtne emakasvatamine põhineb mesilaspere omadusel endale ise ema kasvatada juhul, kui see peres puudub. Kui mingil põhjusel on ema kaduma saanud, vigastada saanud nt raamide vahele jäädes, hukkunud või ta on lihtsalt perest eemaldatud, siis hakkab pere uut ema kasvatama. Aga selleks peab peres olema viljastatud mune või nooremaid kui kolmepäevaseid vaklu.

Perest eemaldatakse ema ja jäädakse ootama, mil pere ise uue ema kasvatab. Nii toimides tekib peres mitmeid ase-ema kuppe.

Perest eemaldatakse ema ja noore haudmega või munadega kärjes valmistatakse ette kohad, kuhu mesilased saaksid ehitada ase-ema kuppe.

Perest eemaldatakse ema ja sinna antakse raam kupualgetega, millesse on tõstetud noored, ühe- kahe-päevased vaglad.

Kui emata peres puudub noor haue või munad, aga veel on noori mesilasi, siis sellisesse peresse võib anda noorte vakladega raami. selline pere võib hakata endale ema kasvatama.

Siiski on parem kasvatada emasid selleks ette valmistatud peredes. Nendes peab olema hulgaliselt noori mesilasi, kes on võimelised emakuppe hooldama. Siis saadakse kvaliteetsemad emad.

Mida tuleb jälgida emakasvatusel?

- Kuppude vastuvõtmine ja kaanetamine
- Kuppude emakuppe puuristamine. Sellega ei tohi hilineda, sest kui ükski ema saab vabalt kooruda, siis mesilased hävitavad teised emakupud

Emade paarumine

- Paarumistarud
- Paarumisperede moodustamine
- Eesti raami suuruste raamidega paarumispered
- emade märgistamine

Emade andmine peresse

MESILASTE HAIGUSTEST

Akarapidoos

See on mesilaste parasitaarhaigus. Hingamistorukestes elutseb väike silmale märkamatu trahhea lest. Viimaseid uudiseid Soomest räägivad, et seni arvatud perede ravimine tümooliga varroatoosi vastu tõrjuvat ka trahhealesta ei pea paika. Sel kevadel on Soomes välja läinud mitmeid peresid, keda sügisel raviti tümooliga.

Kui aga varroatoosi raviks kasutatakse sipelghapet, siis see peaks küll tõrjuma ka trahhealesta.

Varroatoos

Sellest haigusest on aastaid palju räägitud, kuid ikka on veel mesinikke, kes sellesse piisava tõsidusega ei suutu. Lõuna-Eestis on möödunud talvel mitmetel mesinikel hukkunud peresid justkui ilma nähtava

põhjusteta. Samas ei olnud need mesinikud eelmisel aastal teinud lestatõrjet. Nii on pered jäänud nõrgaks ja viimasel talvel, mis oli varroalestade arenguks väga soodne, ei suutnud enam ellu jääda.

Ravimisel tuleb arvestada, et ka Eestis on juba apistaanile resistentseid varroalesti. Vaja on kasutada erinevaid ravimeid või lesehaudme väljalõikamist ja ravi orgaaniliste hapetega.

Perede kollaps

See Ameerikas ilmnenud nähtus või haigus on seni veel lõplikult välja selgitamata. Saksa uurijad siiski arvavad, et tegemist on viirustega. Viirushaiguste määramine aga on väga tülikas ja keeruline.

SÜLEMLEMISE VÄLTIMISEST

Miks seda ära hoida?

Varematel aegadel ja vanemad mesinikud praegugi mesindavad sülemitega, s.o nad kasutavad ära sülemite palavikuliselt aktiivset tegevust. Siiski on tänapäeval selgeks saanud, et üks sülem ja sülemlenud pere korjavad kokku vähem mett kui sama suur pere ilma sülemlemiseta. Lisaks veel mesiniku suur ajakulu sülemite valvamisel ja püüdmisel.

Kuidas seda teha?

Ühest vastust ei olegi. Esiteks tuleks kasutada sülemlemiskaineid mesilassasse, noori emasid soovitatavalt mesiniku kasvatatud (mitte sülemiemasid) ja mis peasi, mesiniku tegevus ja mesindamise meetoodika peab olema selline, mis viiks sülemlemisinnu minimaalseks.

Õppepäeva lõpuks vaatasime videofilmi Soome mesilaste külastamisest möödunud aasta juuniku lõupäeval. Filmis vaatasime, kuidas need mesinikud oma mesilaid tutvustasid, mida tähtsaks pidasid ja millised olid nende eesmärgid. Eesti mesinike Liidu õppereis käis viies mesilas: need mesinikud olid Kari Valonen, Ari Seppälä, Juhani Lunden, Esa Pesonen ja Juha Nuutero.

Kuigi videot vaatavad ise kohapeal ei käinud, said nad pildist ja reisil käinud allakirjutanu selgitustest ja kommentaaridest nii mõndagi õpetlikku kõrva taha panna.

Jaotusmaterjalid

- Antu Rohtla, Mesilaspere aastaring algab augustis
- Antu Rohtla, Kevad mesilas
- Antu Rohtla, Suvi mesilas
- Varroatoosi ja kaasnevate mesilashaiguste tõrja
- Mesinik 45 ja 46

Mesinduspäev kestis kella 15:00-ni.

31. mail 2008

Uku Pihlak